

Úspěšná česká a evropská cukrovarnická kampaň 2011/2012

SUCCESSFUL CZECH AND EUROPEAN SUGAR CAMPAIGN 2011/2012

Jan Křováček – SPC Čech

Na rekordní řepařský ročník 2011, resp. kampaň 2011/2012 zřejmě dlouho nezapomeneme. Sešlo se hned několik faktorů, které způsobily po několika letech zaslouženou spokojenost s pěstováním cukrovky, jak po stránce finanční – ekonomické, tak po stránce výnosové – agronomické. Zejména vysoké výnosy jsou chloubou agronoma, dobré finanční ohodnocení produkce je zase zásluhou silné vyjednávací pozice Svazu pěstitelů cukrovky a dobrých prodejních cen cukru. V uplynulém roce pak spolupůsobily tyto příznivé faktory zároveň.

Rekordní výnosy byly způsobeny zejména rovnoměrným rozložením srážek v průběhu celé vegetace, precizní agrotechnikou a včasným založením porostu, což protáhlo délku vegetační doby a cukrovka mohla lépe využít výnosový potenciál. Dlouhá vegetační doba nám přinesla minimálně +5–10 t.ha⁻¹ na výnosu. Nutné je zmínit i kvalitní poradenskou činnost agronomů

společnosti Tereos TTD a zástupců osivařských a chemických firem, na které se pěstitelé během vegetace obraceli.

Velmi dobré podmínky pro pěstování byly bohužel v celé Evropě, proto se ČR nestala sama rekordmanem ve výnosu řepy, a tím i cukru, ale doposud nepřekonané rekordy zaznamenala většina řepařických států.

Ekonomické výsledky cukrovky z osevu 2011

Z pohledu ekonomiky byla kampaň 2011/2012 pro řepaře zajímavá a cukrovce se dostalo zaslouženého, spravedlivého a adekvátního finančního ohodnocení. Díky dobré spolupráci mezi SPC Čech a Tereos TTD, a. s., se podařilo vyjednat povýšené minimální ceny cukrovky A a B pro dodávky řepy v kampani

2011/2012. Do poloviny dubna 2012 byla cukrovka doplacena na ceny 840 Kč.t⁻¹ A a 740 Kč.t⁻¹ B. Pěstitelé to pocítili zejména při odběru osiva pro výsev v roce 2012, kdy nemuseli za osivo doplácet, mohli i navyšovat plochy a doplatek šel ze strany TTD k pěstitelům. Tak tomu vždy nebylo, zejména v letech, kdy se doplatky k minimální ceně pohybovaly jen kolem 50–100 Kč.t⁻¹. Navíc se v průběhu podzimu 2012 dozvíme výši doplatku k povýšené minimální ceně cukrovky A, který by se mohl pohybovat na úrovni dalších 10 €.^{t⁻¹}, mohl by i atakovat v těch nejpozitivnějších scénářích hranici 300 Kč.t⁻¹. Celkový doplatek k minimální ceně cukrovky A by tak měl činit více než 17 €.^{t⁻¹}. Cena cukrovky pro produkci biolihu je pevně daná (740 Kč.t⁻¹) a nelze předpokládat doplatky. Finální cena nadsmluvní řepy by se mohla pohybovat kolem 750 Kč.t⁻¹, lze počítat tedy s obdobným doplatkem jako u cukrovky A pro výrobu kvótového cukru.

Ekonomiku se podařilo zlepšit i dojednáním vyšších příplateků za pozdní dodávky po 1. 12., které stouply na 2,50 Kč.t⁻¹ za den a od 1. 1. byla ještě veškerá dodaná

Tab. 1. Výsledky kampaně 2011/2012 a osevu 2012 v Evropě (pramen: CIBE)

Stát	Plocha 2011 (ha)	Cukernatost (%)	Výnos (t.ha ⁻¹)	Výnos při 16% cuk (t.ha ⁻¹)	Osev 2012 (ha)
Belgie	64 361	17,79	81,23	90,32	62 488
Česko	59 243	17,50	71,26	77,94	60 000
Dánsko	39 800	16,90	73,27	77,39	40 000
Finsko	14 200	15,70	48,00	47,10	16 000
Francie	389 000	18,74	80,10	93,82	385 000
Itálie	45 543	16,61	54,92	57,02	53 000
Maďarsko	14 019	17,14	56,22	60,23	18 000
Německo	394 267	18,05	75,54	85,21	390 000
Nizozemsko	73 250	17,00	79,80	84,78	75 000
Polsko	190 000	18,00	61,08	68,72	190 000
Rakousko	46 580	17,83	74,21	82,70	49 000
Rumunsko	17 330	17,68	35,00	38,68	27 000
Slovensko	17 767	18,03	63,05	71,05	19 800
Švédsko	39 000	16,80	62,90	66,05	38 000
Švýcarsko	19 771	17,90	92,53	103,52	19 500
Turecko	293 168	17,26	53,49	57,70	300 000
Velká Británie	99 300	18,44	70,90	81,71	105 000
EU	1 565 156	18,10	68,97	82,01	1 585 800
CIBE	1 878 095	17,99	66,81	78,44	1 905 300

cukrovka ohodnocena dalším bonusem 10 Kč.t⁻¹ za velmi pozdní dodávku a jako kompenzace vícenákladů a ztrát při lednových odvozech cukrovky.

Zhoršení v ekonomice, ale až od kampaně 2012/2013, přinesou náklady na logistiku a manipulaci se zeminou, která se v cukrovarech hromadí. Byl vytvořen fond „hlína“, do kterého pěstitel přispěje 2 Kč z dodané 1 t cukrovky, stejnou částku věnuje cukrovar. Za získaných 10 mil. Kč se zemina vyveze zpět k pěstitelům, prioritně do vzdáleností kratších než 25 km. Nákladka v Tereos TTD půjde k tíži cukrovaru, manipulace na pozemku zase k tíži pěstitelů. Tento problém bylo třeba řešit s dlouhodobější vizí, která by za takto nastavených podmínek mohla fungovat.

Ekonomika osevu 2012 a 2013

Pro rok 2012 (tedy pro kampaň 2012/2013) jsou dány opět minimální ceny 800 Kč.t⁻¹ A a 700 Kč.t⁻¹ B, což je zejména u biolihové řepy cena nízká a pod hranici rentability při průměrných výnosech. Je možné, že se nám ještě podaří cenu cukrovky pro produkci biolihu z osevu 2012 navýšit.

Důležité je, aby veškerá cukrová řepa osevu 2013 měla stanovenou minimální cenu 800 Kč.t⁻¹, aby byla zajištěna alespoň minimální ziskovost i při průměrném výnosu kolem 65 t.ha⁻¹. O této ceně probíhá s Tereos TTD vyjednávání, její výše bude muset být známa do konce července, protože do konce srpna mají pěstitelé možnost podání výpovědí z pěstování, což je krajní krok, který prioritně nepodporujeme.

Musíme doufat, že také vydrží vysoké ceny cukru v Evropě (nyní kolem 700 €t⁻¹) a ve světě (500 €t⁻¹ a více), které pěstitelům řepy velmi pomáhají.

Výnosové výsledky 2011/2012 v Evropě

V celé Evropě bylo dostatečné množství cukrové řepy pro výrobu kvótového množství cukru 13,1 mil. t, navíc výroba více než 5 mil. t nadkvótového cukru ukázala na opravdu rekordní sklizeň. Celkem tedy bylo v Evropě vyrobeno přes 18,2 mil. t cukru. Výsledky kampaně 2011/2012 – plochy, cukernatost a výnosy i rozsah osevu 2012 v jednotlivých evropských zemích uvádí tab. I. Současné podmínky pro pěstování znovu oživují chuť do cukrovky a její plocha v Evropě rok od roku stoupá.

V Budapešti se konal další ročník konference „F. O. Licht's Biofuels in Central and Eastern Europe“

ANOTHER YEAR OF "F. O. LICHT'S BIOFUELS IN CENTRAL AND EASTERN EUROPE" TOOK PLACE IN BUDAPEST

Konference, která probíhala od 12. do 14. června v budapeštském hotelu Marriott, svedla dohromady kompetentní řídicí pracovníky z vládní sféry a zástupce výrobců bioetanolu a biodieslu, zemědělského sektoru a také finančního sektoru k hluboké a zasvěcené debatě nad současným trhem s biopalivy ve střední a východní Evropě. Fundování expertů se ve svých přednáškách zabývali rozvojem sektoru biopaliv v širším kontextu politiky Evropské unie a také podmínek světového trhu s biopalivy. Jedním z hlavních témat bylo zabezpečení investic a zajištění stability a efektivity dodávek základních komodit pro výrobu obnovitelných zdrojů energie. Přednášky se dotýkaly i dalších témat, od obecného pohledu na trh s biopalivy v Evropě, přes nejnovější návrhy a novinky v evropské legislativě, až po trendy ve vývoji zásob biopaliv a jejich poptávky.

Za Českou republiku na konferenci vystoupili ing. Oldřich Reinbergr z Tereos TTD, největšího českého zpracovatele cukrové řepy a výrobce bioetanolu, a ing. Jiří Trnka ze sdružení pro biomasu a obnovitelnou energii CZ Biom. Oldřich Reinbergr ve své přednášce, nazvané *Analysing the Production and Supply of Feedstocks: Sugar Beets in the CZ*, představil cukrovou řepu nejen jako základní surovinu pro výrobu bioetanolu v České republice, ale také jako strategickou plodinu, kterou lze využít k získání potravin (cukr, líh), krmiv pro hospodářská zvířata (pelety, řízky), obnovitelného zdroje energie (bioetanol, E85, výpalky a řízky do bioplynových stanic), hnojiv (dusíkatých, vápenatých a draslíkatých), vody a kvalitní zeminy. Dále ve své přednášce přinesl komplexní náhled na české zemědělství v kontextu počtu obyvatel a obdělávaných ploch se zaměřením

především na pěstování cukrové řepy pro výrobu cukru a lihu. Představil hlavní zpracovatelské a produkční kapacity na biolih v České republice a seznámil posluchače s českou legislativou, upravující výrobu a uplatnění biopaliv. Na závěr přítomně ujistil, že v ČR je dostatek vysoce kvalitních surovin (zejména cukrové řepy) pro výrobu obnovitelných zdrojů energie a že tyto suroviny nekonkurují plodinám určeným pro potravinové účely.

Jiří Trnka z CZ Biom ve své přednášce s názvem *Analysing National Support Strategies for Biofuels in Central and Eastern Europe: The Case of Czech Republic*, hovořil o české legislativě vycházející ze závazku České republiky do roku 2020 nahradit 10 % energie v dopravě obnovitelnými zdroji energie. Popsal druhy biopaliv dostupných v České republice a zároveň hovořil o možnostech jejich uplatnění, tedy povinném přimíchávání a jeho vývoji od roku 2008 a také o vysokokoncentrovaných směsích (E85, B30, B100). V souvislosti se speciálními směsmi představil vozový park schopný tato paliva využívat a také síť čerpacích stanic, kde na ně lze narazit. Uvedl také statistiky spotřeby těchto ekologických paliv a demonstroval rostoucí trend v jejich oblibě v České republice. Na závěr svého vystoupení prezentoval odhad vývoje podílu biopaliv v České republice do roku 2020 a také nastínil možné problémy, se kterými se další zavádění biopaliv do dopravy může potýkat.

Kromě řečníků z ČR vystoupili například Peter Kostik a Lubomír Malcek z ENVIEN Group (Slovensko), Øyvind Vessia z Evropské komise (Dánsko), Krzysztof Biernat z Polské technologické platformy pro bioetanol a mnoho dalších.

Jakub Hradiský